

Judikatūras krājums

Lieta C-432/23

F SCS

un

Ordre des avocats du barreau de Luxembourg

pret

Administration des contributions directes

(Cour administrative lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Tiesas (otrā palāta) 2024. gada 26. septembra spriedums

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Administratīvā sadarbība nodokļu jomā – Direktīva 2011/16/ES – Informācijas apmaiņa pēc pieprasījuma – Advokātam adresēts rīkojums izpaust informāciju – Advokāta dienesta noslēpums – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pants un 52. panta 1. punkts

1. *Pamattiesības – Privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība – Nostiprināšana gan Pamattiesību hartā, gan Eiropas Cilvēktiesību konvencijā – Hartas nodrošināts aizsardzības līmenis, kas atbilst minētajā konvencijā garantētajam aizsardzības līmenim (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pants un 52. panta 3. punkts)*

(skat. 47. un 48. punktu)

2. *Pamattiesības – Privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība – Pamattiesību hartas 7. pants – Piemērošanas joma – Advokāta sniegta konsultācija sabiedrību tiesību jomā – Iekļaušana – Rīkojums advokātam sniegt visu dokumentāciju un informāciju par tā attiecībām ar klientu – Iejaušanās tiesībās uz advokāta un klienta saziņas neaizskaramību (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pants un Padomes Direktīva 2011/16)*

(skat. 49.–52. punktu un rezolutīvās daļas 1. punktu)

3. *Tiesību aktu tuvināšana – Administratīvā sadarbība nodokļu jomā – Direktīva 2011/16 – Informācijas apmaiņa pēc pieprasījuma – Piemērojamība – Tiesību normu par advokāta un klienta saziņas konfidencialitātes aizsardzību neesamība – Privātās un ģimenes dzīves neaizskaramības pārkāpums – Neesamība (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pants, 51. panta 1. punkts un 52. panta 1. punkts un Padomes Direktīva 2011/16)*

(skat. 59.–61. punktu un rezolutīvās daļas 2. punktu)

4. *Tiesību aktu tuvināšana – Administratīva sadarbība nodokļu jomā – Direktīva 2011/16 – Informācijas apmaiņa pēc pieprasījuma – Advokātiem noteiktie informēšanas un sadarbības pienākumi – Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru dienesta noslēpumu nepiemēro konsultāciju saturam nodokļu jomā – Rīkojums advokātam sniegt visu dokumentāciju un informāciju par tā attiecībām ar klientu – Nepieļaujamība – Tiesību uz advokāta un klienta saziņas neaizskaramību būtības aizskārums*
(Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pants un 52. panta 1. punkts un Direktīva 2011/16)

(skat. 67., 70.–74. punktu un rezolutīvās daļas 3. punktu)

Rezumējums

Prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Tiesa atzīst, ka rīkojums, ar kuru advokātam uzdots sniegt valsts pārvaldes iestādei visu dokumentāciju un informāciju par tā attiecībām ar klientu saistībā ar konsultācijām sabiedrību tiesību jomā, ir pamattiesību uz advokāta un klienta saziņas neaizskaramību pārkāpums.

2022. gadā pēc Spānijas nodokļu iestāžu lūguma, kas sagatavots, pamatojoties uz Direktīvu 2011/16¹, *administration des contributions directes* (Tiešo nodokļu pārvalde, Luksemburga) nosūtīja advokātu birojam F SCS, kas ir komandītsabiedrība Luksemburgā, lēmumus, ar kuriem tai tika uzdots sniegt visus tās rīcībā esošus dokumentus un informāciju par pakalpojumiem, ko tā sniegusi Spānijā reģistrētai sabiedrībai K saistībā ar kāda uzņēmuma iegādi un kādas sabiedrības vairākuma kapitāla daļu iegādi. F atbildēja, ka tās rīcībā nav informācijas, uz kuru neattiecas dienesta noslēpums. Tā arī precizēja, ka attiecīgajā lietā tai dotais uzdevums nav nodokļu jomā, bet ir saistīts tikai ar sabiedrību tiesībām². Valsts pārvaldes iestāde tai piemēroja naudas sodu par to, ka tā nav izpildījusi lēmumu par rīkojuma izdošanu. Tādēļ F cēla prasību atcelt šo lēmumu par rīkojuma izdošanu.

Saņēmusi apelācijas sūdzību par *Tribunal administratif* (Administratīvā tiesa, Luksemburga) spriedumu, ar kuru F prasība tika noraidīta kā nepieņemama, *Cour administrative* (Administratīvā apelācijas tiesa, Luksemburga) nolēma uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus par, pirmkārt, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 7. panta piemērojamību advokāta juridiskajām konsultācijām sabiedrību tiesību jomā, otrkārt, par Direktīvas 2011/16 spēkā esamību saistībā ar Hartas 7. pantu un 52. panta 1. punktu, ņemot vērā, ka nav tiesību normu par advokāta un viņa klienta saziņas konfidencialitātes aizsardzību, un, treškārt, par tāda rīkojuma kā F adresētais rīkojums (turpmāk tekstā – “strīdīgais rīkojums”) saderību ar Hartas 7. pantu un 52. panta 1. punktu.

¹ Padomes Direktīva 2011/16/ES (2011. gada 15. februāris) par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (OV 2011, L 64, 1. lpp.).

² Saskaņā ar *loi générale des impôts du 22 mai 1931* (1931. gada 22. maija Vispārējais nodokļu likums; *Mémorial A* 1931, Nr. 900) 177. panta 2. punktu advokāts, kas saņēmis lūgumu sniegt informāciju valsts pārvaldes iestādei, nedrīkst atteikt piekļuvi ziņām, kas viņam uzticētas, pildot dienesta pienākumus, ciktāl tās attiecas uz faktiem, ko viņš uzzinājis, būdams konsultants vai pārstāvis nodokļu jomā, izņemot, ja ar atbildi uz jautājumiem viņš pakļautu savu klientu kriminālvajāšanas riskam.

Tiesas vērtējums

Pirmām kārtām, attiecībā uz Hartas 7. pantā garantētās aizsardzības jomu Tiesa norāda, ka Hartas 7. pantā tāpat kā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas³ 8. panta 1. punktā ir garantēts šo juridisko konsultāciju noslēpums gan attiecībā uz to saturu, gan uz pašu faktu, ka tās ir notikušas. Īpašā aizsardzība, kas ar šiem abiem pantiem piešķirta advokātu dienesta noslēpumam, ir pamatota ar to, ka advokātiem demokrātiskā sabiedrībā tiek uzticēts būtisks uzdevums, proti, personu aizstāvība. Šis būtiskais uzdevums ietver, pirmkārt, prasību, ka ikvienam jābūt iespējai brīvi vērsties pie advokāta, un, otrkārt, korelatīvu prasību par advokāta lojalitāti pret savu klientu. Tāpēc advokāta juridiskajām konsultācijām, lai arī kādā tiesību jomā tās tiktu sniegtas, ir piemērojama ar Hartas 7. pantu garantētā pastiprinātā aizsardzība attiecībā uz advokāta un klienta saziņu. No tā izriet, ka lēmums, ar kuru advokātam uzdots sniegt valsts pārvaldes iestādei visu dokumentāciju un informāciju par tā attiecībām ar klientu saistībā ar konsultācijām sabiedrību tiesību jomā, ir iejaukšanās tiesībās uz advokāta un viņa klienta saziņas neaizskaramību, ko garantē šis pants.

Otrām kārtām, attiecībā uz Direktīvas 2011/16 spēkā esamību saistībā ar Hartas 7. pantu un 52. panta 1. punktu Tiesa norāda, ka saistībā ar Direktīvā 2011/16 paredzēto informācijas apmaiņu pēc pieprasījuma⁴ Savienības likumdevējs ir noteicis tikai dalībvalstu savstarpējos pienākumus vienai pret otru un vienlaikus tām nav jāizpilda lūgums sniegt informāciju, ja prasītās pārbaudes veikšana vai attiecīgās informācijas vākšana ir pretrunā tās tiesību aktiem. Tādējādi tas ir konkrēti uzdevis dalībvalstīm nodrošināt, ka valstu procedūras, kas tiek īstenotas saistībā ar informācijas vākšanu tās nodošanas vajadzībām, atbilst Hartai un it īpaši tās 7. pantam. No tā izriet – lai arī informācijas apmaiņas pēc pieprasījuma sistēmā, kas paredzēta Direktīvā 2011/16, nav tiesību normu attiecībā uz advokāta un viņa klienta saziņas konfidencialitātes aizsardzību saistībā ar informācijas vākšanu, kas tiek prasīta pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij, tas nenozīmē, ka šajā direktīvā netiek ievērots Hartas 7. pants un 52. panta 1. punkts.

Visbeidzot, trešām kārtām, attiecībā uz tāda rīkojuma kā pamatlietā aplūkotais saderību ar Hartas 7. pantu un 52. panta 1. punktu Tiesa atgādina, ka Hartas 7. pants garantē, ka gan advokāta juridisko konsultāciju sniegšanas fakts, gan to saturs tiek turēts noslēpumā. Tādējādi personas, kas konsultējas ar advokātu, var pamatoti gaidīt, ka viņu saziņa paliek privāta un konfidenciāla, un, izņemot ārkārtas situācijas, tās paļaujas uz to, ka viņu advokāts bez viņu piekrišanas nevienam neizpauž informāciju, ka tās ir konsultējušās. Tomēr Hartas 7. pantā nostiprinātās tiesības nešķiet absolūtas prerogātas, bet tās jāņem vērā saistībā ar to funkciju sabiedrībā. Proti, kā izriet no Hartas 52. panta 1. punkta, tajā ir pieļauti šo tiesību izmantošanas ierobežojumi, it īpaši, ja ar šiem ierobežojumiem tiek ievērota šo tiesību būtība.

Šajā gadījumā strīdīgais rīkojums sagatavots, pamatojoties uz valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru advokāta konsultācijām un pārstāvniecībai nodokļu jomā nepiemēro advokāta un viņa klienta saziņas pastiprinātu aizsardzību, ko garantē Hartas 7. pants, izņemot gadījumus, ja pastāv kriminālvajāšanas risks viņa klientam. Tomēr ar šo tiesisko regulējumu, ar kuru gandrīz pilnībā tiek atcelta šī aizsardzība attiecībā uz advokātu sniegto konsultāciju saturu nodokļu jomā, proti, visā tiesību jomā, kurā advokāts var konsultēt savus klientus, tiek atņemta jēga advokātu dienesta noslēpuma aizsardzībai šajā tiesību jomā. Savukārt ar strīdīgo rīkojumu, kas attiecas uz visiem ar nodokļu jomu nesaistītajiem lietas materiāliem, vēl vairāk tiek pārkāpta ar Hartas 7. pantu aizsargāto tiesību būtība. Tādos apstākļos jākonstatē, ka šāds valsts tiesiskais regulējums, kas šajā

³ Parakstīta Romā, 1950. gada 4. novembrī.

⁴ Direktīvas 2011/16 II nodaļas I iedaļa.

gadījumā ar strīdīgo rīkojumu piemērots nepavisam ne ārkārtas situācijās, ņemot vērā to, kādā mērā advokāta dienesta noslēpumu nepiemēro attiecībā uz advokāta un viņa klienta saziņu, pašā būtībā ir Hartas 7. pantā garantēto tiesību pārkāpums. No tā izriet, ka ar tādu rīkojumu kā pamatlietā aplūkotais tiek aizskarta tiesību uz advokāta un viņa klienta saziņas neaizskaramību būtība un tādējādi tā ir iejaukšanās šajās tiesībās, kas nav attaisnojama.